1916. Székesfehérvár, XXIII. évfolyam, 38. szám. Csütörtök, február 17.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1·50 K.
¼ évre	3 K.	¼ évre	4·50 K.
½ évre	6 K.	½ évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
TELEFON 203
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

Párbeszéd.

(Megtörtént.)

Szinhely: egy orvosi előszoba.
Idő: reggeli hét óra.
Személyek: *A.* asszony, a földmives osztályból. Jóindulatú, becsületes
B. asszony, ugyanilyen, de kissé világosabb szemmel nézi az életet.
C. Aki a beszélgetésüket hallgatja, leirja és megjegyzéseit hozzáfűzi.

B: Maga beteg?

A: Nem, a testvérem fekszik betegen a front mögött, szeretném, ha a doktor ur Fehérvárra hozatná.

B: Hjah, bizony sok baj van most mindenfelé.

A: Az ám! (Svungba jön.) Olyan szükség volna most a tavaszi munkánál is arra a gyerekre. A polgármester is most rendelte el, hogy minden földünket be kell vetni. Hát hogyan vessük be mi asszonyok? Ki munkálja meg?

B: Hát valami rokonuk, aki nincs a harctéren, nem tudna segiteni?

A: Nem hát. Az a baj, hogy az embereinket mind elvitték a háboruba. Az urak csak rendelkeznek, pedig jobb lenne, ha ők mennének a harctérre, aztán azokat meg hazaeresztenék, akikre most itthon a legnagyobb munka vár. De már az csak igy van; a szegény embert elviszik, az urak meg itthon lopják a napot.

B: Ugyan, hogy mondhat ilyent? Hát nem olvasta az ujságból, hogy már Fehérvárról is mennyi ügyvéd, meg hivatalnok, meg tanitó esett el a háboruban, vagy került fogságba? Ott vannak biz az urak is, csak persze nem oly sokan, mint a földmivesek, mert ezek az országban is a legtöbben vannak. Szenved most mindenki s az a baj, hogy a szegény ember szeme mindjárt az urakon akad meg és nem látja itthon azt a sok nélkülözhetetlen . . . (itt már egy ugynevezett antiszemitizmus következik.) Pont.

*

C: (magában monologizál). Mégis csak furcsa ez a mi népünk. Igaz, becsületes, harcias, iparkodó, de mekkora benne a tudatlanságból eredő féltékenység a felsőbb osztályok ellen! Ugy látja, kizárólag ő huzza az igát s nem tud arról, hogy mig ő fárasztó napi munkája után lepihen, azalatt az ő urai sokszor fél éjjeleken át fáradnak, körmölnek, dolgoznak, — hogy az ország ügye rendben menen. Hogy befolyják az adó, hogy egyen csend, rend, világitás, fütés, kenyér, ruha, katona, hogy folyjek a tanitás, hogy járjanak a vasutak, hogy jöjjön a posta. Hogy fel ne boruljon a világ.

Azt hiszem, másutt, például Németországban ez nincs igy. Ott talán a legutolsó ember is tisztában van azzal, hogy a modern állam egy nagy gép, melynek ezer része, csavarja, szege van. S ha egy elromlik, megáll a gép. Ott, azt hiszem, senki sem küldi a polgármestert, meg a főispánt, meg a tanárokat, meg a többieket a harctérre, mert tudja, hogy azoknak a dolgát nem végezheti el az asszony, mint a fejést, a disznótetést, a tyúkültetést, meg részben a föld művelését is. Mert nem ért, nem érthet hozzá. S ezért nem irigylik, nem szapulják, de szeretik egymást, megbecsülik egymás munkáját. Ott mindenki ismeri Menenius Agrippa meséjét.

Azt hiszem, igen jó vért szülne, ha papok, tanitók ezekben a nagy napokban igen nagy gondot forditanának ennek a megmagyarázására. Több lenne a nyugalom a lelkekben, több a megértés, a kölcsönös szeretet. S ez igen sokat érne!

Háboru.

Repülőrajunk Milano fölött.

A karintiai arcvonalon az ellenséges tüzérség tegnap a Seisera és a Seebach völgy mindkét oldalán Raibltől nyugatra levő állásainkat bombázta, éjfélkor élénk tüzelést kezdett a Fella-völgy és a Wischberg közti arcvonalunk ellen. Flitschnél az olaszok este támadást intéztek a Rombon területen levő uj állásaink ellen. Nagy veszteségeik mellett visszavertük őket.

Tegnap reggel egyik repülőrajunk, amely tizenegy repülőgépből állott, Milanóban a pályaudvarra és a gyártelepekre bombákat dobott. Hatalmas füstgomolygást észleltünk. Figyelő tisztjeink nem törődve az ellenség tüzérségi tüzével és védő repülőgépeivel, tervszerüen végezték a bombázást. A légi harc az egész vonalon javunkra dőlt el; az ellenséges repülők visszavonultak. Azonkivül több repülőgépünk egy schioi gyárat látható eredménnyel bombázott. Az összes repülőgépek teljes épségben tértek vissza.

A csecsemőhalandóság.

Örömmel szögezzük le, hogy a vármegyék között mi vagyunk az elsők, akik nemcsak észrevettük a nagy nemzeti veszedelmet, amely az ijesztő statisztikában emelkedő halandóságban rejlik, hanem tenni is akarunk. Mindenesetre helyes invenció és a baj okainak ismerésére vall, hogy az anyák felvilágositó oktatásáról gondoskodunk, hygieniára és észszerü csecsemő gondozásra tanitjuk őket. Mi azonban a felvilágositás mellett más okoknak a meglátását és orvoslását is óhajtanánk.

A csecsemőhalandóságnak egyik szomoru oka abban rejlik, hogy gyakran már a szülők sem egészségesek, enerváltak, a százféle betegség csiráitól kikezdettek, amiknek termé szetes következménye, hogy a csecsemő nem életképes, hogy a legcsekélyebb betegség bacillusa megemészti, s ijesztő méretekre terjeszti ki a nemzetpusztitást. Ezen segiteni nagy probléma volna, s nem is tartozhatik ujságcikk keretébe, meg nem orvosok tollára.

Az alábbi okokról azonban ezen a helyen is beszélhetünk, sőt épen a sajtónak is feladata, hogy az okok, illetve bajok orvoslását sürgesse.

Mint mondottuk, nagyon helyes gondolat, anyákat hygieniára nevelni s az egészséges gyermekneveléstmegmagyarázni nekik, de ne feledjük el, hogy nagyon sok esetben, a szegény néposztálynál talán mindig, az anyagi körülmények nem engedik, hogy egészséges gyermeknevelés lehessen.

A csecsemőhalandóságnak gyakran a nyomorgó sors az oka. Az anyának napestig a munkában kell állnia, a mi természetesen a csecsemő gondozásának rovására megy. A szegénység nem engedi ugy élni, táplálkozni az anyát, amint azt a csecsemő gondozása megkivánná. Ilyen körülmények között ugyebár nem sokat ér a felvilágositás, a tanács. Anyagi segitség kell ehhez, csakis igy lehet segiteni a bajon.

Mikor tehát a csecsemő halandóság meggátlására törekszünk, az ilyen körülményeket is szem előtt kell tartanunk, s valami olyan módot kell teremtenünk, amely az anyagi segitséget célozza. És a megvitatások egész sorát kéri, ami — gondoljuk — ugy lenne célravezető, hogy jó gondolatukat sokan elmondanák, közölnék, amelyekből azután az alkalmasokat, a megvalósithatókat kiválogatnák azok, akik feladatuknak tüztek ki ennek a kérdésnek a megoldását, helyesebben, a bajnak orvoslását.

Levél egy tankönyvről.

Vettük a következő levelet, a melynek készséggel adunk helyet:

Tekintetes Szerkesztő ur!

A napokban az önök kedves városába rándultam le a fűstös Budapestről egy ottani jóbarátom látogatására s a véletlen egy igazán furcsa és előttem teljesen érthetetlen dolgot ismertetett meg velem. Jóbarátomnak fia az elemi iskolába jár s hogy, hogy nem, kezembe került a történelem tankönyve. Megnézem: Marcali—Földes-féle kis világtörténelem. A dolgot szörnyen furcsának találtam, mert mint volt székesfehérvári lakos, ismerem az elemi iskolák viszonyait, sehogysem tudtam megértetni magammal, miként használhatják ezt a tankönyvet olyan iskolában, ahol a gyermekek 92—95 százaléka katholikus, ahol maga a tantestület is katholikus. Ismerem jól a Marcali históriát, hőven volt részem belőle, igy tehát első sorban a hitujitási részleteket lapozgattam át az elemista tankönyvben. Ha forditva volna irva, nem hiszem, hogy akadna Magyarországon olyan iskola, ahol 20—30 százaléka is a másvallásu, hogy a gyermekek kezébe adná ezt a könyvet.

Meg vagyok ugyan győződve, s ezt a legőszintébben mondom, hogy a tanitók nem Marcali gusztusa szerint magyarázzák növendékeiknek a históriát, de éppen azért áll egy megfejthetetlen rébuszként előttem ennek a tankönyvnek használata. Még a leglustább növendék is csak belenéz abba a könyvbe, s a nyomtatott betü mégis csak jobban az emlékében marad, mint a beszéd (az előbbit ugyanis betanulja szóról-szóra) s akkor pedig ferde megvilágitásban tanulja meg a történelmet. például a hitujitás korát. Ha én iskolaszéki tag volnék, feltétlenül követelném, hogy elfogulatlanabb szerző tankönyvét használják. Legalább is ezt követelném.

Levelem zárásával megigérem önnek igen tisztelt szerkesztő ur, hogy még fogok irni az iskolai tankönyvekről becses lapja számára, mert szerintem ez érdekes és fontos téma és nem egy iskolának tankönyve sok irnivalóra készteti az embert. Maradtam tisztelettel: Név Mellékes.

HIREK.

— **Katonai előléptetések.** Lovas József 69. gyalogezredbeli tartalékos hadnagy tartalékos főhadnaggyá, Sárdi Székely Tibor és Csányi Volnhoffer Emil 10. huszárezredbeli és Karner János 13. huszárezredbeli főhadnagyok századossá, Schell Zoltán 10 huszárezredbeli hadnagy főhadnaggyá, Sebestyén István 10. huszárezredbeli tartalékos hadnagy tartalékos főhadnaggyá lépett elő.

— **Katonai kitüntetések.** Moldovan István 17. honvédgyalogezredbeli tizedes 2. osztályu ezüst vitézségi érmet, Borodi János 17. honvédgyalogezredbeli őrvezető a bronz vitézségi érmet kapta.

— **Kitüntetett postatiszt.** Csecsinovits Ferenc székesfehérvári posta és távirda segédellenőrt, beosztva a 97. számu tábori postahivatalhoz, az arany érdemkeresztttel, a vitézségi érem szalagján, tüntették ki.

— **Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra özv. Stock Istvánné** Ráckevéről 6 koronát küldött.

— **A városi tisztviselők háborus segitsége.** A városi tisztviselők részére megszavazott háborus segitség 43000 korona összepben tegnap érkezett meg a miniszteriumból, természetesen általános közörömre. A háborus segitség kiosztása havirészletekben fog történni.

— **Gyászhir.** Özv. Csajághy Jánosné Széchenyi-utca 25. szám alatti lakos folyó hó 14-én 76 éves korában elhunyt. Temetése tegnap volt a gyászházból.

— **A hős ezredes ur.** Igy nevezik a katonái, akik rajongásig szeretik, akik ezer halál torkába is belerohannának a hős ezredes urukért, Sréter István ezredest nevezik igy a katonái, akik előtt valósággal legendaszerüvé varázsolódott a daliás katona alakja. Mikor még a 17. honvédgyalogezreddel küzdött, gyakran volt alkalmunk katonáival beszélgetnünk, akiktől elsősorban mindig a hős ezredes ur felől érdeklődtünk, mert nagyon szeretjük, tiszteljük őt. Közel áll szivünkhöz, akinek több értékes és élvezetes irása jelent már meg a Fejérmegyei Naplóban. Katonái ugy beszéltek róla, mint az édes atyukról. Ugy vigyáz ránk kérem — mondották — mint a tyuk a csirkéire. A legutolsó közlegény élete is drága kincs előtte. Ugy érezzük, hogy édes apánkkal egyformán szeretjük őt, a jó Isten áldja meg a hős ezredes urat szép családjával együtt. És ilyenkor egy-kettőre ugy belemelegedettek a magasztalásába, hogy öröm volt hallgatni s kiérzett belőle, hogy minden szó az egyenes sziv megnyilatkozása. A hős ezredest azután áthelyezték a 19. honvédezredhezhez ezredparancsnoknak. Most a baranyamegyei fiúk élvezik a jóságát. És ezek a baranyamegyei fiuk egymásután viszik véghez a vitézi tetteket. Olyanokat, amelyért külön dicséret is szokott járni. Azt mondja róluk Frigyes főherceg hadseregparancsnok, hogy a beszarábiai fronton hősiesen harcoltak s külön dicséretet érdemelnek. Ez a hadseregparancs egy érdekes dolgot is megemlit, a fényes diadallal járt fokos harcot s az első fokosharc emlékére egy diszfokost báró Pflanzer Baltin hadseregparancsnoknak és egyet pedig Hazai honvédelmi miniszternek küldtek. A fokosharc az egész országot bejárta, de mi vagyunk az elsők, akik megirjuk, hogy ez az érdekes harcmodort Sréter ezredparancsnok, a hős ezredes rendezte. Büszkeséggel tölt el bennünket a hős ezredes vitézsége, diadala, mert Sréter István ezredes a miénk, a 17. honvéd gyalogezredé, amely szivből fájlalja ideiglenes távolétét is. Sréter ezredes már a Vaskoronarend és a Lipótrend tulajdonosa. Legutóbb pedig a katonai érdemkeresztet kapta meg. Ezen kitüntetése még csak ezután fog megjelenni a hivatalos lapban. A jó Isten oltalmazza a vitéz ezredes urat, hogy ismét viszont láthassuk itthon.

— **Öngyilkos asszony.** Megirtuk, hogy özv. Vargha Ferencné Széchenyi utcai lakos a kereszuturi országut menti itatókutba ölte magát. A hivatalos vizsgálat megállapitottta, hogy tényleg öngyilkossági eset forog fenn, igy az ügyészség megadta az engedélyt a hulla eltemetésére, amely kedden meg is történt.

— **A Szent-István-Társulat háborus jótékonysága.** A háboru kitörésétől kezdve 1915. végéig harcoló és sebesült katonáink részére 12 féle imakönvet bocsájtott közre a Szent-István Társulat, összesen 1 millió és 295 ezer példányban. Egyéb elajándékozott olvasmányainak példányszáma 131 ezer 997 darabra rug. Az összes ajándékkönyvek fedezetlen önköltségi kiadása a Társulat részéről 35 ezer 67 korona volt. Állandó segélyre a háboru elejétől 1915 végéig 82 ezer 66 koronát folyósitott a hadbanlevőknek, illetve itthonhagyott családjaiknak. Összegezve mindkét irányu jótékonyság végső irányát 117 ezer 133 korona eredményre jutunk, mint amennyit a Szent István-Társulat 1916. január 1-ig a fent jelzett célokra hazafias elhatározásból juttatott.

— **Levél az orosz fogságból.** Háborus jótékonysági akcióinkkal, amelyekkel nagyság tekintetében a magyar sajtóban első helyen állunk, s minden más ujságnak háborus jótékonyságát, a lokalis jelleget tekintve, messze túlszárnyaluk, továbbá a mi privát háborus jótékonságunkkal, hogy naponkint sok száz példányt küldünk teljesen ingyen a világháboru összes harctereire és hadikórházainkba, elértük azt, hogy a Fejérmegyei Napló olyan széles kőrben lett ismertté, aminővel eddig még egy vidéki ujság sem dicsekedhetett. Nincs olyan harctérünk ahol ne ismernék, mindennapi olvasmány ne volna. És alig mulik el nap, hogy a messze földekről, a küzdelmek szinhelyéről, Oroszország, Szibéria fogolytáboraiból, a nagy Németország különböző helyeiről ne kapnánk tábori lapot, levelet, amelyet magyar testvéreink irnak, amelyben köszönetüket, hálájukat fejezik ki. A napokban kedves meglepetésként kaptunk Németország egyik városából fényképet, egyik katonaorvos barátunk küldte, a Fejérmegyei Napló volt lefotografálva rajta, amint pihenő idejében olvassa. Sok irást kapunk az orosz. országi foglyainktól, akiknek leve.

TÁRCA.

Moliére „Képzelt beteg"-je.

Felolvasás — a vigjáték ez évi február 14-én tartott előadása alkalmával.

Irta: REXA DEZSŐ.

Három nappal ezelőtt mult 243 esztendeje, hogy a párisi Palays Royalban a király társulata, melynek feje és lelke Jean Jacques Poquelin udvari kárpitos volt (jóval ismertebb néven Moliére) először előadta a *Képzelt beteget*. És három nap mulva lesz ugyancsak 243 éve, hogy e derabban Moliére, a halhatatlan vigjátékiró összeesett, hogy haldokolva örökre elhagyja a szinpadot, azt a helyet, ahová az isteni küldetés vezérelte.

Kétszáznegyvenhárom éve, hogy a gall géniusz világra derité azt a komédiát, mely keletkezésének története által a világ legszomorubb komédiája lett.

Egy nagy, halhatatlanságra született szellem, mely érzi, hogy testi élete kihunyóban van, visszapillant utolsó éveire, körültekint és csillagát egy méltatlanitó árnyékba boritva látja; otthonának békés tisztaságát feldulta a szeretett hitves — s megirja vigjátékát, egy halhatatlant, egy detronizálhatatlant, egy kacagtatót, egy utolsót.

Az a szellem, mely évtizedeken át az értelmiekben oly gazdag francia szellemi élet disze volt, a „nap királyának" kegyeltje, a közönség körülrajongottja, udvaroncok irigyeltje, sikerek nagy osztályosa, nagy jövedelem részese (150.000 franc-ja volt egy évben!) aimable grandseigneur, akit a sors tenyerén hordott, körültekint és fel kell sóhajtania: — vége a komédiának!

Ami a francia udvarhoz tartozót leginkább elkeseritette, ami életörömének kegyetlen végét jelenté, azt látta. Mi, késői kornak e világtól távol szülött fiai el sem tudjuk gondolni, mit jelentett a barokkban, midőn egy udvaronc észrevette, hogy uralkodójának kegye nem mosolyog reá többé azzal az aranyozó fénnyel, melyben eddig sütkérezhetett; amidőn meglátta, hogy a napnak is vannak foltjai, hogy a nap perzselő közelében is lehet fázni és hogy igazán dermesztő fagy csupán csak abból a szóból árad ki, — hogy: kegyvesztettség.

Poquelin mester még minden este jelen volt a palotában, midőn a legszeretettebb király ágyát megvetették. Udvari funkciója érintetlen. Ő a fókárpitos, kinek tiszte volt, hogy gondja legyen a plumotra; hogy valahogy ráncot ne vessen a legfelségesebb test alatt a lágy szarvasirha; kötelessége volt, hogy maga kezével simitsa a patyolat csipkés vánkost, amelyen pihenni fog az a fej, amely hála Franciaország legszebb dámáinak! — hozzá van szokva, hogy lágyan pihenjen. Még ott járt-kelt a tündéri fényességü előszobákban, folyosókon, ahol negélyes bókkal hajolt meg a finom urak, a bájos hölgyek előtt, ahol sürögtek-forogtak körülötte a kamarások, kárpitosok, komornyikok, lakájok, még szóba állt vele az udvarmester, és beszédbe ereszkedtek vele az udvar tündöklő bolygói, a világcsodára teremtett szép asszonyok még meg-megálltak előtte, kegyteljesen meglorgnonozták és felhuzták korommal feketitett szemöldököket s kárminnal pirositott ajkaikról ellebbent a csodálat és visszaemlékezés „ah"-ja — és mégis, mégis minden más volt, mint ezelőtt. A tekintetek, amelyekkel találkozott, már hidegen bámulók voltak, csodálók, rajongók talán, de nem voltak többé irigykedők.

Azaz, az irigység hiányzott belőlük, az udvari élet eme nagyszerü, nélkülözhetetlen füszere, a mely ott él a szivekben s mindenki felé sujtja nyilát, akit a sors, akit a jogos vagy vakszerencse csak egy lépcsőfokkal is magasabbra helyezett, közelebb hozott a tündöklő naphoz.

Mit ér az udvaronc-élet — a mások irigysége nélkül? Lehanyatlott a nap — és akkor összejönnek a félhomály apró bogárkái a sötétek, a tömegben elveszők, a melyek között már csak egy tündöklik, a kis Szentjános-bogár. És a fényes udvaroncból, a félhomály tündöklő kis foszformécsese lesz.

Igy járt a halhatatlan Moliére. Jött egy nála sokkal, de sokkal alsóbbrendü valaki: egy zenész, aki nem szavakkal játszott, de hangokkal, melyek lágyak, ringók, a melyek telve vannak édes „pizzikatók"-kal, hangulatos „largok"-kal, bübájos „con dolcezzák"-kal, amikre felemás férfiak vékony, leányos hangokon énekelnek, tornyozott, hajporos frizurás hölgyek, zengenek dalokat, amelyek dicsőitik a szerelmest, a hőst, dicsőitik a legnagyobb elmét, dicsőitik a legjobb szivet, mindig őt, mindig XIV-ik Lajost!

Lulli „a nagy" — Moliéret, az óriást elnyomta a király előtt és a köllő halálra volt sebezve.

Aztán — mikor fájdalmával otthonába tért — tizennégyszobás lakása volt berendezve, mint egy dús arszlán kéjlaka, berendezte, hogy feleségének, a bár nem szép,

SÖVEGJÁRTÓ vászonáruháza. Barátok épülete.

Nagy választék fehér és szines barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendőkből. Ágy- és asztalteritők, szőnyeg- és matracszövetekből. OLCSÓ szabott árak.

ezését és pénzküldését szoktuk közvetiteni, akiknek kedves olvasmányuk volt a lapunk, amig a küzdőtéren voltak. S hálából a fogságban is gyakran megemlékeznek rólunk. A tegnapi posta Taskend melletti nagy fogolytáborból hozott irást, amelyben a mielőbbi viszontlátás boldog reményében boldog karácsonyi ünnepeket és még boldogabb ujévet kivánnak a Fejérmegyei Napló szerkesztőségének. A levelet ugyanis még 1915. dec. 1 én adták fel, de csak tegnap érkezett meg. A kedves sorokat a következők irták alá: *Hiller* Ágoston ujságiró (az Alkotmánynál dolgozott.) *Nedeczky* Zoltán ujságiró, *Eitler* Károly kántor (Esztergom) *Heppert* Ignác kereskedő (Nagymaros) *Bürgermeister* József kereskedő (Nagymaros) *Moroczy* Cusztáv vendéglős, *Fleischauer* (Eger) *Mráz* Ernő (Budapest) és *Németh* Károly kőmives (Székesfehérvár.)

— **Lesz elegendő cipő a polgári lakosság számára.** Az összes bőrkészletek lefoglalásának hirére sok vidéki városban valósággal megrohanták a cipőüzleteket a tulóvatos emberek, hogy még idejében ellássák magukat cipővel. Pedig ez a tulbuzgóság csak a cipőüzleteknek használ és csak arra jó, hogy az árak még magasabbra szökjenek fel. Cipőhiánytól nem kell féini, mert a talpbőrhulladékból és fából készült szurrogátumok és egyes bőrfajták, — amelyeket nem foglaltak le — elegendő mennyiségben állnak a polgári lakosság rendelkezésére. Különben is Németországból Svájcból és Hollandiából sok cipőt fognak behozni a nagykereskedők és ezzel egyenlőre biztositani tudják a szükségletet. Egyenlőre csak gyermekcipőket készitenek fatalpakkal próbaképen, de ha szükség lesz rá, később a felnőttek részére is fognak cipőket gyártani.

— **Zsirlopás.** A szalonna és a sonkatolvajok most a zsirszezont nyitották meg s első alkalomból Grabetz Ferencné szénatéri lakosnál tették a látogatásukat egy nagy edény zsir elemelésének erejéig. A zsirt a tolvajok, hogy, hogy nem, csak a legközelebbi hidig vitték, ahol elrejtették. Czifra Ferenc inas találta meg a zsirt valami Kovács János, alias Pityi Palkó posztolása mellett. A gyanu természetesen Pityi Palkóra esett, elő is állitották a rendőrségen, de kiderült, hogy a tolvaj más lehet. Most tehát kutatnak utána.

— **Jóváhagyta a miniszter.** A sok háborus kiadás ugyancsak nagy fejtöréseket és fejfájásokat okoz a városoknak, különösen az olyanoknak, ahol minden kiadásnak pótadó a fedezete. Ezek közé tartozunk mi is, tisztességben megöregedett Székesfehérvár. Ha egyszerre akartuk volna beállitani a költségvetésbe háborus kiadásainkat, akkora pótadót kellett volna a polgárság nyakába sózni, hogy ugyancsak urról koldulnánk. De hát nem igy történt, és nagyon helyesen. Az igazság is azt követeli, hogy ennek a nem várt kiadásnak a terhét megosszuk több évre. A közgyülés igy is határozott s a báborus kiadások fizetését 10 évre osztotta fel. A miniszter ezen intézkedést helybenhagyta, nemkülönben a póthitelre vonatkozó közgyülési határozatot is.

de csinos és csupa báj, a végtelenül szeretett, de végtelenül hűtelen Armandenak olyan puha, meleg, kedves fészke legyen, hogy ne kivánkozzék másnak a lakásába — itt e lakásban nem találja fel világát.

Az az asszony, a kit a világ egyik leggazdagabb szelleme oltárára emel, lemosolyogja onnan áhitatos szerelmesét és — imádóival kacérkodik. Fiatal uracsok, akik ostobák és raccsolnak, a kik nyeglék és üresek, akik csupa selyem és csupa senkik, játszi, többször bárgyu mint nem széptevéseikkel elnyomják ezt a szellemet, amely gazdagabb, nemesebb, tündöklőbb, drágább, szeretetre méltóbb, mint egy hadsereg ilyen léhákból!

Armande kilép szinpadi öltözőjéből pazar jelmezben, mely pazarul láttatja bájait. Kaczérul uyujtja a két kezét széptevői felé, a kik csókolják ott, a hol érik, a kezét, a karját a vállát és ő nem szól semmit minderre.

Körülrajongják, körülözönlik és Moliére egy távoli diszletnek dölve látja ezt, hallja pajkos, kacér, kicsattanó kacaját.

Aztán kilép a szinpadra és ott nevetés és taps zudul, mikor azt mondja tarkóját vakarva:

— Te akartad Dandin Zsorzs.

És a szinházból visszamegy otthonába, érzi, hogy lelke beteg, el van csigázva, össze van törve, s már nemcsak lelke beteg, de beteg a teste is.

(Vége köv)

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbnak bizonyult háziszer a dr. STÖRK-féle komprimált mellpasztilla. Egy doboz ára 50 fillér Kapható **Szüts Róbert „Magyar Korona“ gyógyszertárában**, Székesfehérvár, Városházter.

SZINHÁZ.

Doktor ur. Kedden este a „Doktor ur“-nak volt reprize általában jó előadásban, ámbár nem tapasztaltuk a vigjátékoknál feltétlenül szükséges karikacsapásszerüséget. A nagyobb szerepekben Krémer, Császár, Szendrő és Heltai dolgoztak teljes igyekezettel. A szereplők közül még Zikót emlithetjük meg. Az előadást szépszámu közönség nézte meg.

Szinházi hir. Pénteken a rokkant szinészek javára tartanak előadást a városi szinházban. Három egyfelvonásos darabot adnak elő: dr. Lauschmann Gyula Karitas-át, továbbá Gringoire-t és az Edes öregemet.

Heti müsor:

Febr. 17. Tündérlaki lányok.
„ 18. Rokkant szinészek javára előadásra.
„ 19. Piros ruhás hölgy.
„ 20. D. u. Legénybucsu.
Este: Piros ruhás hölgy.

Az Apolló szinház iroda hirei.

A börzekirály. Társadalmi szinmü 3 felvonásban, irta: Incze Sándor. Rendezte: Garas Márton, bemutatja az Apolló szinház csütörtökön és pénteken, február 17 és 18-án. Ebben a filmdrámában ragyogtatja müvészetét Gál Gyula, a budapesti Nemzeti szinház jellemszinésze, aki ezuttal mintatkozik be első izben filmen. A mindvégig érdekfeszitő dráma cselekménye a mai társadalmi életből ván meritve. Pompás szerephez jutott Pór Lili, a kolozsvári Nemzeti Szinház kiváló müvésznője. Szakács Andor és Mészáros Alalos tudásuk legjavát szolgáltják. A müsort értékes pótképek egészitik ki. Előadások 6 és 9 órakor kezdődnek. A helyárak rendesek. Jegyek előre válthatók Krausz Veronánál és este az Apolló pénztáránál.

Most jelent meg!
SZABÓ ISTVÁN
háborus könyve:

A kárpáti hó 1915.

Följegyzések honvédeinkről a legendásan hősi harcok névtelen magyarjairól.

Ára 2·50 K. Kapható minden könyvkereskedésben, a MÁV. pályaudvarain és helyben a tőzsdékben is.

Csütörtökön és pénteken,
február 17 és 18 án:

GÁL GYULA

a budapesti Nemzeti Szinház országos hirü, kiváló müvészének első fellépése a filmen.

A börzekirály.

Társadalmi szinmü 3 felv.
Irta: Incze Sándor.
Rendezte: Garas Márton.

Főszereplők:

A börzekirály	Gál Gyula,
A gróf	Szakács Andor,
Gitta, a leánya	Pór Lili,
A báró	Mészáros A.

Remek, müvészi kiegészitő müsor.

Előadások 6 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Székesfehérvár szab. kir. város rendőrkapitányától.
1102|1916. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszteriumnak az egyes bőrfajták felhasználásának és forgalombahozatalának korlátozása tárgyában kiadott 449|1916. M. E. számu rendeletét tudomásulvétel végett ezennel közzéteszem.

Ságy Lajos
főkapitány.

Általános rendelkezés.

1. §. A hadsereg bőrszükségletének biztositása érdekében egyes bőrfajták felhasználása és forgalombahozatala tekintetében a jelen rendelettel megállapitott korlátozások lépnek életbe.

Ezek a korlátozások az alább felsorolt bőrfajtákra vonatkoznak:

1. minden talpbőrszerüen kidolgozott bőr (nyak és hasrészek is) ideértve a bika, ló, továbbá s cseres, nem zsirozott borjubőröket is;

2. felsőbőrök ugy mint a fekete, a természetes szinü és a festett borju, bivalyborju, szalmarágó, pinling, tehén és marhabőrök, továbbá a kipszek, valamint a természetes szinü fekete, vagy festett zsirozott lóbőrök, valamennyi felsorolt bőrfajta akár növényi, akár kombinálltan növényi és ásványi anyagokkal cserezve;

3. fénybőr (blankbőr) beleértve a buzóhört is;

4. transparensbőr;

5. cseres és szömörcés juhbőr.

Nem esnek a jelen rendelet korlátozásai alá:

1. a talpbőrszerüen kikészitett hasiték, disznó és kecskebőr és a gyártásnál előálló talphulladék;

2. a felsőbőrszerüen kikészitett juhbőr, kecskebőr és hasiték, valamint a gyártásnál előálló hulladék.

A felhasználás korlátozása.

2. §. Azokat a bőrfajtákat, amelyek felhasználása az 1. §. szerint korlátozás alá esik — a 4. és 5. §-okban felsorolt kivételektől eltekintve — csak a katonai igazgatás rendeléseinek teljesitésére szabad felhasználni.

A forgalombahozatal korlátozása.

3. §. Az 1916. évi február hó 15. napjától kezdve bőrgyárosok (timárok) oly bőröket, amelyek az 1. szakasz szerint korlátozás alá esnek — a 4. szakaszban felsorolt kivételektől eltekintve — más részére nem szolgáltathatnak ki, csak

1. a katonai igazgatás részére közvetlenül irásbeli megbizás alapján;

2. oly vevő részére, aki az áru átvételekor két példányban átnyujtandó szabályszerüen kiállitott „Tanusitvány“ban kötelezően kijelenti, hogy a vásárolt bőrmennyiségre a katonai igazgatás rendelésénél teljesitése céljából a legközelebbi 30 napon belül szüksége van. A „Tanusitvány kiállitásához a kereskedelmi és iparkamaráknál kap-

Alkalmi vétel! Több 100 vég legfinomabb HIMZÉS fehérneműre alkalmas; továbbá női és férfi ajour ZSEBKENDŐ nagymennyiségben
RENDKIVÜL OLCSÓN jön eladás alá, mig a készlet tart **Vermes áruházban.**

ható hivatalos ürlapot kell használni és minden rovatot pontosan ki kell tölteni.

Kivételek a 2. §. és 3. §. rendelkezései alól.

1. Bőrfeldolgozó üzemek és iparosok a jelen rendelet életbeléptetésének napján bőrfeldolgozó üzemükben vagy műhelyekben már meglevő készletüket a 4. mm.-es és ennél vastagabb talpbőrök kivételével, bármely célra szabadon feldolgozhatják. A 4. mm.-es és ennél vastagabb talpbőrkészletből azonban — akkor is, ha az ily talpbőrök már kivágott vagy kiszabott állapotban vannak — csak 10 kgot. dolgozhatnak fel szabadon, mig az ezenfelüli készlet csak katonai rendelkezések teljesitésére használható fel.

2. Az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőrök közül azokat, amelyek katonai célra nem alkalmasak, vagy amelyek e célra nem szükségesek hivatalos bizottságok állapitják meg.

E célból a bizottságok a bőrgyárakban és timárüzletekben lehetőleg 14 naponkint megjelennek s a szabadforgalomnak átadható bőröket hivatalos bélyeggel látják el. Az e célra használandó bélyeg a magyar szent koronát és az eljáró bizottság számát tünteti fel.

A jelen pontban emlitett hivatalos bélyeggel, valamint az Ausztriában e tárgyban kiboesátott rokon rendelkezésekben meghatározott hivatalos bélyeggel ellátott bőrök szabadon elidegenithetők és bármely célra felhasználhatók.

3. Az 1. §. szerint korlátozás alá eső oly bőrök, amelyek a jelen rendelet életbeléptetése után vámkülföldről hozatnak be, a külön közzéteendő szabályok megtartása mellett szabadon felhasználhatók és elidegenithetők.

4. Az 1. §. szerint korlátozás alá eső oly bőrök, amelyek a jelen rendelet életbeléptetése után vámkülföldről behozott nyersbőröknek és ugyancsak vámkülföldről behozott cserzőanyagoknak felhasználásával készültek, a külön közzéteendő szabályok megtartása mellett szabadon felhasználhatók és elidegenithetők.

Ha csak az előállításukhoz felhasznált nyersbőrök, vagy csak felhasznált cserzőanyagok hozattak be vámkülföldről, ugy a közzéteendő szabályok megtartása mellett csak az előállitott bőrök fele lesz szabadon felhasználható és elidegenithetők.

A jelen §. 3. és 4. pontjának rendelkezései nem vonatkoznak a katonailag megszállott területekről behozott árukra.

A jelen §. 3. és 4. pontjainak rendelkezései alapján szabadon elidegenithető és felhasználható bőrök minden darabján e körülményt a bőrökre nyomott hivatalos bélyeg jelzi, amely a magyar szent koronát, alatta e szót „Behozatal" s ez alatt a hivatalos bizotsság számát tünteti fel.

Az ilyen bélyegekkel ellátott bőrök a hatóságilag megállapitott legmagasabb árakon is hozhatók forgalomba.

A kereskedelemügyi miniszter bőrfeldolgozó üzemek és iparosok részére további kivételeket engedélyezhet.

Bőrök adásvételével foglalkozó más személyekre (kereskedőkre) vagy vállalatokra vonatkozó rendelkezések.

A bőrgyárosokat (timárokat) kivéve, bőrök adásvetelével foglalkozó más személyek kereskedők és vállalatok az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőröket más részére csakis az alábbi rendelkezések korlátai között szolgáltathatják ki.

1. Szabadon idegenithetők el a 4. §. 2., 3. és 4, pontjának rendelkezései szerint hivatalos bélyeggel ellátott bőrök.

Ugyanez áll az Ausztriában e tárgyban kibocsátott rendelkezések értelmében megfelelő hivatalos bélyegekkel ellátott bőrökre.

2. A jelen §-ban emlitett személyek és vállalatok birtokában levő azok közül a bőrök közül, amelyek az előbbi pontban emlitett hivatalos bélyeggel még nincsenek ellátva, más részére csak a 3. §. rendelkezéseinek megtartása mellett vagyis az ott emlitett tanusitvány ellenében szolgálhatók ki:

a) a 4 mm-es és ennél vastagabb talpbőrök,

b) az 1.6—3 mm. vastag talpbélés bőrök,

c) az 1.5 mm-es és ennél vastagabb felsőbőrök,

d) a 2.5 mm-es és ennél vastagabb blankbőrök,

e) transparens bőrök.

f) cseres és szömörcés juhbőrök.

Az itt fel nem sorolt fajtáju és az ezeknek a mértéknek meg nem felelő bőrök szabadon szolgáltathatók ki és bármely célra felhasználhatók.

Különösen megokolt esetekben a kereskedelemügyi miniszter a jelen 2 pont rendelkezései alól kivételeket engedélyezhet.

Bejelentési kötelezettség.

Bőrgyárosok (timárok) kötelesek hetenként kedden a budapesti kereskedelmi és iparkamarához cimezve (Budapest, V., Szemere utca 6) a kereskedelmi miniszteriumnak bejelenteni, hogy az I. §. szerint korlátozás alá eső bőrökből mily mennyiséget és mily megbizás alapján szállitottak közvetlenül a katonai igazgatásnak, vagy a 3. §. pontjában meghatározott tanusitvány alapján más vevőknek e bejelentésekhez csatolni kell a vonatkozó tanusitványok egyik eredett példányát is.

Hasonlóképen be kell a bőrgyárosoknak (timároknak) a fenti cimre minden kedden jelenteni, hogy az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőrökből mennyit dolgoztak fel saját vagy bérelt bőrfeldolgozó üzemükben a katonai igazgatás rendeléseinek teljesitése céljából konfekcionált áruvá, megjelölve egyuttal a szállitás alapjául szolgáló katonai rendelést is.

Az 5 §. 1. bekezdésében emlitett személyek (kereskedők és vállalatok kötelesek szintén minden kedden az 5 §. 2. pontjában a—f) alatt felsorolt bőrökből eladott mennyiségeket a vonatkozó tanusitványok csatolása mellett a fenti cimre bejelenteni.

Ezekhez a bejelentésekhez a kereskedelmi és iparkamaráknál kapható hivatalos ürlapot kell használni, amelynek minden rovatát pontosan ki kell tölteni.

A bőr vastagságának megállapitására vonatkozó szabályok.

7. §. A 4. § 1. pontjában és az 5. § 2. pontjában meghatározott vastagságokat a bőrökön az alábbiakban meghatározottt helyeken kell mérni;

1. egész bőröknél a gerincvonaltól jobbra, vagy balra 15 cm. és a bőrnek a farok felőli szélétől 10 cm. távolságban.

2. félbőröknél és kruponoknál a gerincvonal (metszővonal) hosszának felében attól 10 cm. távolságban.

3. hátdaraboknál a gerincvonaltól jobbra vagy balra 15 cm. és a bőrnek a farok felőli szélétől 10 cm. távolságban, vagy a hasrészt a hátdarabtól elválasztó, metszésvonal hoszának felében a metszésvonaltól 40 cm. távolságban.

4. hasrészeknél a hosszuság felében és a metszésvonaltól 10 cm. távolságban.

5. nyakrészeknél a nyak közepétől jobbra, vagy balra 20 cm. és a metrésvonaltól 10 cm. távolságban.

Szállitási költségekre vonatkozó rendelkezések.

Tilos bőr szállitása iránt kötött szerződéseknek (kötéseknek) teljesitése, ha az a jelen rendeletbe ütköznék. Ez esetben egyik szerződő fél sem követelhet teljesitési vagy a nem teljesités miatt kártérítést.

Azokat a kártéritési követeléseket, amelyek szállitási kötelezettségek nem teljesitéséből a jelen rendelet életbeléptetése előtt keletkeztek, a jelen rendelet nem érinti. A szállitási kötelezettségek utólagos teljesitését azonban a jelen rendelet nem érinti. A szállitási kötelezettség utólagos teljesitését azonban a jelen rendelet életbelépése után csak akkor lehet követelni, ha a teljesités nem ütközik a jelen rendeletbe.

9. §. A jelen rendelet életbelépése elött kötött azokat a szállitási szerződéseket, amelyek az első szakasz szerint korlátozás alá eső bőrfajták szállitására vonatkoznak, amennyiben a jelen rendelet életbelépéséig még teljesitve nem lettek, ugy az eladó, mint a vevő köteles a budapesti kereskedelmi és iparkamarához cimezve (Budapest, V., Szemere-utca 6.) a kereskedelemügyi miniszteriumnak 1916. évi február hó 18-ik napjáig bejelenteni.

Az ezután kötendő ily szerződéseket minden hét keddjén kell a fenti cimre bejelenteni.

Eladási kényszer.

10. §. A kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőrkészletét a tulajdonos a hatóságilag megállapitott legmagasabb áraknak megfelelő áron a kereskedelmi miniszter által megjelölt személyeknek vagy vállalatoknak adja át.

Büntető rendelkezések.

11. §. Aki bőrt a jelen rendelet ellenére feldolgoz, vagy egyébként felhasznál,

aki a bőrt más részére a jelen rendelet ellenére szolgáltat ki,

aki bőrt a jelen rendelet ellenére tanusitvány nélkül, vagy olyan tanusitvány ellenében szerez. amelynek kiállitása nem volt jogositva,

aki tanusitvány ellenében szerzett bőrt más célra dolgoz, vagy használ fel, mint a katonai igazgatás megrendelésének teljesitésére, ugyszintén, aki a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az — amennyiben cselekménye sulyosabb büntető rendelkezés alá nem esik kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során elkobzásnak van helye. Az elkobzott készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része a felmerült költség levonásával a rokkant katonák segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető biróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

12. §. Ez a rendelet 1916. évi február hó 6. napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Horváth Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Budapest, 1916. február 3.

Gróf Tisza István s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

APRÓHIRDETÉSEK.

Tanulónak jó házból való fiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-tér 1. sz.

Maganyos asszony vagy jobb, idősebb leány kerestetik szerény háztartás vezetésére. Jelentkezni lehet Fekete Józsefnél Felsőkereskedelmi iskola.

Egy 3 éves ősző és 20 kocsira való marhatrágya eladó Selyem-utca 11. sz. alatt.

Kétszobas lakás kiadó Kert-utca 13. sz. alatt.

Egy háromszobás utcai lakás, fürdőszobával és mellékhelységekkel május 1-re kiadó József-u. 6. szám alatt.

URANIA SZINHÁZ
PONGRÁCZ-SZ. ISTVÁN-UTCA SARKÁN

Telefon 233. — Tefon 233.

Szerdán és csütörtökön,
február hó 16 és 17:

Méreggyűrő.

FRANZ HOFER-sorozat.
Exotikus dráma a kelet bünös világából 3 felvonásban.

Nagyszabásu pótműsor.

Ha vége jó, minden jó.
Vigjáték 2 felvonásban.

2 előadás fél 7 és 9 órakor.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda Szekesfehérvár.